

ELŐFIZETÉSI DÍJ: Pestén vagy Pécsen házhoz küldve: EGYES ÉVRE 5 ft — kr. FÉL ÉVRE 3 „ 50 „ NEGYED ÉVRE 1 „ 25 „ EGYES SZÁM 10 kr. Megjelenik minden szombatig. Egyes számok kaphatók. Weidinger Nándor könyvker. (Szechenyi-útr.)

PÉCSI FIGYELŐ.

HIRDETÉSEK ÁRA: Egy öt hasábos pettor sor egy szeri megjelenésért 6 kr., 3-szorúrt 5 kr., 10-szerért 4 kr. fizetendő. Minden hirdetés után 30 kr. bányedíj fizetendő. A nyilvánt. I. péld. sora 50 kr. A hirdetései új díj fizetendő.

Szerkesztőség: János-utca 8-ik szám.

A lap szellemi részét illető közlemények és előzetések a szerkesztőséghez, hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők. Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, KÖSZL JÁNOS úrnál a városzház épületben, valamint a vidéken minden postahivatalnál. LILL JÁNOS úrnál a budai külvárosban, Kéziratok vissza nem adtnak.

Kiadóhivatal: János-utca 8-ik szám.

Kiállításunk.

(V.) Ha végig tekintünk kiállításunkon s szemügyre vesszük a magyar iparnak kiállított termékeit, meglegedett önértéssel s lelkesülettel mondhatjuk el, hogy iparunk, mely még ezelőt pár évvel ezelőly messze bátamögött állott a külföldi előrehaladt iparunk, ma már nyomában van, de némely ágában határozottan lépést tart vele, és ez nagy haladás.

Kiállításunk a magyar ipar gazdagon van képviselve; számtalan ismert és jó névvel találkozunk az egyes csarnokokban s nem egy oly tárgyat láthatunk, mely a magyar ipar dicsőségét tennék hirdeti s erre méltán büszke lehet a kiállító, mert az érdem az övé s büszkének lehetünk mi magyarok, mi pécsiek is, mert közvetve annak a sikernek fényéből nekünk is jut egy sugár — magyar iparos terméke s a pécsi kiállítás értékét mondhatja elő. Lehet, hogy világlátott s nagy igényekkel ellátott emberek szemében nem látszik olyan nagyunk kiállításunk, mint a miénknek; de helyes alapra állva s a mi szempontunkból bírálva, mint a hogy kell, t. i. hogy nem a fővárosban, hanem a provincián vagyunk s nem országos, hanem egy szűkebb kör, noha általános, de mégis csak inkább kerületi kiállításról lehet szó: a maga egyszerűségében is szépnek, jónak s elegendő nagyunk kell konstataálni a mi kis kiállításunkat.

A kik a budapesti kiállítást látták s volt alkalmuk az ország több városában rendezett kiállításokat megtekinteni, azok képeket hasonlítottak tenni s mérvadó véleményt nyilvánítni a pécsi kiállításról. Volt alkalmunk több ilyen véleményt hallani s ne tekintsek dícsővésnek, de elmondjuk, mert jól esik a jól mentől megkorbe terjesztjen; kiállításunkat csinosnak, érdekesnek s olyannak tartják, a melyen — tanulni lehet.

S mi a célja a kiállításnak? Ha nem is egyedül, kizárólagos célja, de minden esetre egyik főbb célja, hogy ott tanulni lehessen. A kiállító ipartermékek legsikerültebb, legtekintélyesebb példányait állítják ki. A kutató ész, a faradhatatlan szorgalom legújabb vívmányai állanak a szemelőlt előtt s mintegy mintául szolgálhatnak az ipar törekvő munkásainak a továbbfejtésére, a haladás útján. S a hol oly ipar-termékek vannak, melyek, mint a mi kiállított tárgyainknál tapasztalható, cizellés és okoskodás útján, gyakorlati előnyök, szémbeszűkő haladást tüntetnek föl; ott, azon a kiállításán a siker már erkölcsi bizonyosítva van.

De természetesen tudnunk kell azt is, hogy a magyar ipar még nem ismerőse az annyira, hogy beérhetne egyedül az erkölcsi sikerrel; mert mit ér magában véve az oly cizella dekoráció, a mely alatt tengődés, nyomorúság van? Az erkölcsi siker lelkesíti, serkent, buzdít a haladás ösvényén újabb és újabb sikerek kivívására, de valamint az embert egyedül a szellemi táplálék ki nem elégíti, főn

nem tartja, mert nem csak szellemből van alkotva, de anyagból is, mert gyomra van, mely anyagi táplálékokat kíván; ugyaz ipar sem érheti be, pusztá erkölcsi sikerrel, bármily magasatos, dicső és emelő is a siker, szüksége lévén anyagi táplálékra is: kell, hogy anyagi támogatásban is részesüljön.

Ne tekintse tehát a közönség kiállításunkat egyszerű panorámának, melyeket csak azért szokás megnevezni, hogy szárazköztasson s a szemnek nyújtson élvezetet. győntörtséget s aztán sarkon fordulva és elhagyva a kiállítás, fölmerül szükségleteit az idegen ipar termékeivel fedezze; hanem igen is, tekintse a fogyasztó közönség kiállításunkat a magyar ipar nagyvár-sárgának, melyen mindazt, amire szüksége van, ugyanazon, vagy még előnyösebb áron szerezheti be, mint a külföldi ipar bármely piacán.

Ezzel elérjük azt, hogy a verejéttel szerzett pénzt, melyből úgyis oly szükségesek telik, nem tékozzoljuk a külföld javára s a magunk kárára; hanem hazánknak oly hosszú időn át satnya és mostoha gyermekeit: saját iparunkat segítsék erősöz s állítjuk talpra, hogy fölemelkedni fövel állhasson elő s hogy a szülői hájékba be tolakodott idegen fattyut kizsírithassa jog talannal bitorolt édes otthonából.

Ne csak nézzék, de vegyék is a kiállított tárgyakat s akkor a már félig, t. i. erkölcsi bizonyított siker teljes lesz. Ne csak szemmel és szájjal dícsérjék a magyar ipart, hanem tettel is.

Minden demostenesi ékes szóvalnál szébben beszél a tett.

A kulisszák mögüll.

A hírlapoknak kétség kívül egyik leg-érdekesebb anyaga volt a Milán-Natalia-ügy. — Érdekes, mert fejlelmi szemek a szereplő alakok — nem mindennapi, mert az udvaroknak oly diskrét jellegt dolgaiba csak ritkán engednek betekintést. — Érdekes, mert egy esoda szép asszonyról van szó, — egy királyné bukása játékosan le szereink előtt. De leginkább érdekes teszi a dolgot azon körülmény, hogy e családi problema amily nyilt jelenetekben nyer megoldást, ép oly fátyolozott is. A király és királyné megszólalásai inkább félhivatalos diplomatiái jegyzékvaltasok a saját útján, — saját reputációjuk érdekében megerezített védekezés, s minden inkább tán, mint a helyzetnek, a tényeknek hű visszaadása. Befejezetlen cselekmények előtt állunk, ahol a képzőlelnek tag terep nyújtatik.

Minél magasabban áll valaki, — baksa annál mélyrehatóbb, annal nagyobb s há az ily bukásban nincs fölemelő, ami még a bukásban is fokolozza a nagyságot, akkor az illető örökre lehetetlenül van téve. Natalia, az ő bukásában tragikái alakka nőtte ki magát s bár mily véleményünk legyen is ezen elhagyott nő fölől, — keserű sorsát inkább részvétellel szemléljük, mint kíváncsisággal! — A

tragikumnak joga van mások szánalmához. A fájdalom nem kikacagni, hanem megkönyözni szokik!

Nagy szerencsétlenség sokszor királynénak is anyának is lenni! Nem hiszem, hogy volna szív, a melyet érintetlenül hagy azon jelenet, amidőn az anya szívéről nyers poroszok szakítják le a gyermeket! Forró szerelműnek ez volt drága záloga, — azon multnak élő emléke, a midőn még ő is boldog volt, — számkivetésében vigasza s miután férjét is elveszté: minden! A királynétől meg van vonva mit a természetjog az anyának nyújt — ő csak királyné lehet ideig örág; de anya nem, mert ő nem önmagának, hanem Szerbiának szült! A trónörökös nem az anyáé, hanem Szerbiáé. A legköndusabb nő is szivére szoríthatja magzatát s a amin a koldus gazdag, abban egy királyné koldus! Az államédek úgy kívánják, hogy a leendő király nemzeti legyen és ne idegen. Ez a nemzetek joga s a nemzetek jogait nagyobb erő támogatja, mint az anyáét.

Natalia számkivetve férje szivéből és hazájából, melynek királynéja, melynek koronáját viseli! Menhelyt keres a lovgias németeknek s Németország székségét éri annak, hogy egy védtelen gyenge nővel szemben (Bismarck gr.) töltött fégyvel fenyegetőkés s őt kiutasítsa. Politikai okot kívánták a megaláztatást! — Valószínű. — A politikában nincs udvariasság. Ezt a királynénak tudnia kell s nem lett volna szabad bevarnia, míg kiutasítatásával lehetetlenül teszik.

Van ezen családi drámának más háttere is, a melyet csak a beavatottak tudnak. Volt alkalmam egy, a szerb udvarhoz közel álló hölgytől igen érdekes dolgokat hallhatni, a melyek élénk megvilágításul szolgálhat, — mint előzmények — a szakadáshoz. Mint a tette újságíró, örömmel ragadtam meg az alkalmat s a tárgsalgás menetet újszóval átmenet nélkül a Milán-Natalia-ügyre tereltem. Körülbelül a következőket mondta el nekem:

Vannak, kik Natalia politikai vétségét vádolják, mintha ő az orosz érdekek által-ellenes irányban támogatta volna oly öző célzattal, hogy férjét, mint a kormányzásra képtelen eljétsse, s a trónörökös mellett regensző legyen. Ezen vádunk elejtésére elég érv a királynéknak valóban houleányi viselkedése a szerb-bolgár háboru alkalmával. Nyilt titok, hogy a szerencsétlen kitélt háboru után — félve egy palota forradalomtól — a király le akart mondani a trónról s csak a királyné rábeszélésére állt el ezen szándékától. A királynénak akkori népszerűsége s ünneplésége volt Milán paláciuma, a mely alatt némilyeg megzimosodott az ingatag trón. A királynéval közösen kéztők a tépéseket s varruk gépeken a sebesült részére a fehéruhat, — látogatás apultuk a betegeket. Mondhatom, — Szerbiában még most is tudnak lelkesülni e nemes királyné emlékére.

S ha tán mégis tért volna valamit a

szerb érdekek ellen, azt csak végső elkeresédesében tehette volna, mintegy revansul a sok üldöztesért; de ez még nem volna jogczim arra, hogy egy királyné, hazájának árulóává legyen, s aki ismeri Nataliainak nemes jellemét, az ily gyanúnak nem fog tért engedni. Valószínű, hogy e hírek Constantinovits herceg zenének bodúirjából és a szép Catergie apjának terneiből éresztettek léguék. Sokat emlegettek, mintha Nataliainak viszonya lett volna Constantinovitsal. Aki tudja, hogy Natalia mily rajongással csüggött férjén, az ezen alaplain vadat nem fogja elhinni. Jelen voltam és szemtanuja azon kitérő jeleneteknek, a melyeket megengedett magának Constantinovits feltékeny neje, akkor a midőn Milán, külföldön utazva, Constantinovitsot rendelt ki palota-parancsnoknak. A feltékeny hives odahatott a királynán, hogy férje fölmentette s szolgálat alul, amely szolgálat okot adott volna a feltésre. Constantinovitsnak rögtön a király után kellett utaznia. Feltékeny neje megengedte magának azon tiszteletlen nyilatkozatot, hogy „Constantinovits az a királynénak, ami Catergie a királynénak. — E nő, valamint a király által ünneplést szép Catergie és ennek atyja az ő cselzóvényekkel romlására voltak a szerencsétlen királynénak, ki utóbb egészen egyedül érezte magát Szerbiában.

Mindenki tudja, hogy a királynak kedvezése a bájos Catergie. Atyja azon számdékkal hozta leányát (akkor 18 éves volt) az udvarhoz, hogy a király nejevé tegye, s azót kitaró erővel azon dolgozik, hogy a válas sikerüljön és így leányát tróuba ültesse. Ezen céljához nem válogatja az eszközöket.

Én ki folyt az udvarnál voltam, elmondhatom és közvetlen megfigyelés alapján állíthatom, hogy Nataliait nem a női megfoghatatlanság, a hives hütlenség, vagy politikai vétségek miatt száműzték, hanem az alaplain féltsélől, — másrészt meg a hatalmi vágyból származó roszkakaratu intriguák buktatták el. Ez annál könnyebben sikerült, mert a király kedveli Catergieit és tény, hogy a trónörökös elhalála esetén, az állam-, illetve a dinasztianak folytonossági érdeke is kívánják a válast. Itt természeti okok is játszanak közbe a királyné hátrányára. Egy újabb születési esettel életét tenné közközbe a királyné. Ez az orvosok véleménye.

Hogy mily lélekerővel rendelkezett Natalia, hogy mily lemondással tűrte a sors e kegyetlen jétekát, bizonyítja azon eset, a midőn a király, Catergie tiszteletére estélyt adott. A királyné ismerte a gyengéd viszonyt, mely férje és Catergie közt volt; de meg is nyugodott benne, mert akkor még, — a természeti kényszer szülte mellőztetés daczára is érezte férjének tiszteletét, ki, mint egykor Napoleon, államérdek miatt kéjtelen volt lemondani az általa imádvá szeretett nejeéről, Jozefüről, — ugy ő is. — Ezek politikai

szabályok, dinasztiai érdekek, a melyek előtt meghajló a gyakorlat; de a mely a női szivet éntelentlenül nem hagyhatja!

Az emlittem estélyre a királyné Párisból hozott remek ruhával lepte meg vetélytársát. Ő maga segített az öltözök-désnél, bár nem tudta elfojtani alagördülő könnyűt. — Igen, Natalia szeretete férjét. Az elhídgetülés csak fokozatosan történt és egész a családi jelenetekig fejlődött. Amennyire a királynét ismerem, van okom binni, hogy jelen helyzetében is erős leand, s némi megnyugvást merit Josefín történetéből, aki nálánál annyiban volt szerencsésebb vagy szerencsétlenebb, a mennyiben e nagy nő jellemalak még mellőztetésekor is becsült, szeretete Napoleon. Igen, ő szenvedni fog Jozefinél, de nem fog megürülni Saroltaval!

Eddig tart a közlés. — Bajos volna a szerb király és királyné ellenmondó nyilatkozataiból a tényeket megállapítani. Nekem legkisebb okom sincs kétségbe vonni azon dolgok igaz voltát, melyeket e szerb hölgytől hallottam, — annál kevésbé, mert előadásának tárgyilagossága és semleges álláspontja mellett azon viszony is biztosított, mely közte és a királyné közt van.

A hallottakból a családi szakadásra vonatkozólag két következtetést vonhatunk le. Ugyanis:

1) A trónörökös megalás esetén az uralkodó dinasztianak leszármazási érdekei kívánják a válast és 2) az egyéni ellenszenv, mely Natalia és Milán közt van; s illetve azon benső synpathia: mely Milán Catergiehez ützik.

Ha az elválas sikerülne s Milán politikai okból mellőzné az elkenyészettet Catergieit, úgy valószínű, hogy annak nagyragvó atyja megboszulná leánya megser-tését, — ami — tekintve ennek nagy befolyását: sikerülne is.

Bár mint álljanak a tények, — kívánják bár az elválast államérdek, vagy a dinasztianak folytonossági érdekei — tény az, hogy Natalia nagy áldozatot hoz s amennyiben azt csak a kényszer nyomása alatt teszi: valóban szánuadó áldozat! Méltó erejéhez — ily áldozat csak királyné lehet — ez fejlelmi áldozat!

Aggteleki U. Ferencz.

Baranyamegye és Pécs hölgyeihez.

Irtá. Gyarmathy Zsuzsáné.

Jelleg: „A munkácsok az élet sója. A romlástól mely megójják: S csak az, ki nem bevert. Várhat áldást s sikert.” Toppa.

A romlástól, mely megójják! . . . Igen, sok, sok fiatal leányt attól őr meg az a népmunka, melyet a ti kiállításotokra küld Kalotaszeg. A rövid nyaru, hosszú tél vidék népe szegény, rá van utalva, hogy ősi varrotságával szereze kényerét s enyhítsen nyomorán. De a vidék központja: Bánffy Hunyad nem szegény, népmódos, rázótt, délces népe; leányai, szépszo nyai őlözni szerető kacziák féhérese-

TÁRCZA.

A Kossuth bankok clichéi.†)

Irtá: Nyári József, Aradról.

A legújabb időben híre terjedt, hogy az 1848–9-iki Kossuth bankok rézmetszeti mintái napfényre kerültek, s hogy azok városunkban Aradon, Kereschek Gyula urak birtokában vannak. A dologról eleget írtak helybeli és vidéki lapok részben tévesen, részben féltélesen; ámbár, hogy velük alaposabban és részletesebben foglalkozunk, úgy történelmi, mint rézmetszeti tekintetben megérdemlik, ugyis sok minden elpusztult és megsemmisített az üldözés napjaiban és utána, miknek ismerete ma-napság, midőn már e mozgalmak idők történetét higgadtan bírve és ítélettel vizsgáljuk, a történelmi bizottság szempontjából is igen fontos lenne.

Minket azonban e rézmetszeti nyom-dalok még közelebről is érdekelnék, bár csak azért, mert egyik polgártársunk jak atyja menté meg őket a végszultulástól; aztán tudjuk, hogy e nagyszerű kézdelemnek végső jelenteti vidékünkön játszódtak le; a menekülők csak Délmagyar-országot találtak nyitva, s így sok minden dolog, mit elrejtteni tanácsos volt, vidékünkön talált biztos rejtekhelyet. Így e rézmetszetek is a bankosajtokkal együtt az aradi várban maradtak s az osztrákok kezébe kerülve legnagyobb részben szétromboltattak; e néhány cliché megmaradása is a véletlennek és kegyeletnek eredménye, — mint látni fogjuk.

†) Ki vannak állítva a felső kiállításán a régi-részi csoportban.

Leghivatosabb lévén e cliché történetét kitudni és megírni a délm. és rég. muz. társulat, — összeköttesbe tettem magamat a tulajdonossal, Kereschek Gyula urral, s a töle, mint egyetlen kutatóból nyert adatokat leszek bátor e cliché történetére vonatkozólag a következőkben előadni s megvitatni.

Polgártársunkban Kereschek Gyulának apja, K. József a szabadságharc idejében Uj Aradon, tehát megyénk területén, a nem Aradon, mint a lapok egyformán tévesen írtak póstamester és nem vaskereskedő volt; ugyanott ő kezelte az állami lottót, nála volt azonkívül a dohány tőzsde; sóval és egyéb vegyes árukkal is kereskedett.

Mintán Kossuth Lajos az aradi várból elmenekült, a magyarság nagy zavarba jött: bevonult az orosz, s utána mindjárt az osztrák ekkor kezdődött a városban a szabad lopás, ki mihez hozzáférhetett, mi a magyar kormányhoz tartozott, azt az osztrákok szétvártak vagy elrombolták. Így történt, hogy mindjárt ma-snap Kossuth Lajos távozta után Kereschek József üzletében két osztrák közkatonára jelent meg hátukon kisebbbtrű szakkokkal és nejének s. Rajcsányi Mariának őcska ól-mot kinaltak megvételre. A nő megnezdte, s a rezlapokról csakhamar felismerte, hogy tulajdonképen mik, megmutatta férjének s egyuttal biztatta, hogy vegyék meg. Ami meg is történt.

De csakhamar köztudomásra jutott a szabadságharcnak gyászos vége: a vilá-gosi fegyverlettel; a Kossuth bankok persze véleg hiteltelket vesztették, mi már jóval előbb is erősen megingott volt, sőt mindenfelé erősen kihirdették, hogy a

Kossuth bankókat és pénzt mindenki büntetés terhe alatt beadni el ne mulassza.

A család azonban semmi áron sem akart megválni a beceses ereklyétől; miert is, hogy magukat, az esetleges kutatások alkalmával némily biztosítsák, éjjel el-ásták e clichéket kertjükben. Hazuk a föuteczaban a templom közelében volt. De a földben e clichéket nem soká maradtak. A család feladásáról félt s még jobb helyre akarván elrejtetni a nő éjjel rejtekkökből fölvette. Nagyrészt félelmükben megolvast-ták, egyrészt pedig szalma és polvya közt rejtve, kivitték Galsára s fenn a galsai szőlőhegynék tetején lévő presbázuk nyitott tűzbelének lábába ásták el úgy, hogy róla nem tudott a tulajdonos és nejen kívül senki semmit. Itt fektődtek e clichéket hosszú ideig, ming nem a férj meghalt 1869-ben; neje követte őt 1876-ban, ki is halalos ágyán elmondta gyermekeinek ez ereklyékre vonatkozó titkot, kérvén őket, hogy tartásuk becsben s örök-zék meg, mint oly emléket, mi miatt ő, míg rejtegettek nem csekély félelemt állot-tak ki. Az örökösök a szőlők halála után csakugyan megtalálták, felvették s egymás között elosztották. Legtöbb van belőlük Kereschek Gyula tr birtokában, de nővérei is tartottak meg belőlük. Volt még e clichékből az időben Schark nevezett új-aradi pintmesternek birtokában is, de ő részben szintén megolvastotta, részben Kereschek Józsefnek ajándékozta a többi-bez, s így eddigi tudomásom szerint en-nél több nem létezik.

Eddig kereschek Gyula úr előadása szerint. A meglevő clichéket a következők: az „egy forint”, „két forint”, „öt forint” és „tiz forint” feliratos rézmetszetek, körös-

körül görbe vonal-ornamentikával; továbbá az utalvány „két pengő forintra” és a „harminez krajczár” cliché, egészen simán, minden ornamentális körzet nélkül; továbbá „Kossuth Lajos pénzügyminiszter”, „Rögler János bankpénztárnok”, „Völgyi Ferencz kincstári főpénztárnok” sajátkezl aláírásának clichéi, végre a magyar állam-cimere-nek két variánsa. Mindezekből összesen 45 darab van meg.

Ami a clichéket közelebről illeti ezek vékony vörös rézlemez, melyekbe a kit-lönböző fölírás, cimzer vagy aláírás véste van; e rézlemezek vastagabb ólom alap-ra vannak forrasztva, melyeknek szabad oldala canellirozva van, bizonyára a gépbe oly illesztés és megerősítés céljából. maga az ólom alap erősen meg van rongá-lyva, megfúrva, lyukgatva; mindezt a kezelés, gépbe való pontos beillesztésé-nél a puha ólomra különböző oldalról ható nyomás idézhette elő. Magok a tulajdon-képeni clichék majdnem mind, daczára a vagnymérvő használatnak kitértő karban vannak; a metszetek tiszták, szabályosak, feltölttek egyenletes, a töbszőrösök egy-máshoz igen hűvek. Vegyük őket sorba. A „Kossuth Lajos pénzügyminiszter” saját-kezl aláírás facsimilijének metszetéből két nagyságban 14 db. van meg. A nagyobb alak az ezres, százas, tízes és ötös ál-maljegyeken alkalmaztatott, mind 1848. szept. 1-ről kelteze; továbbá a magyar kereskedelmi bank által a vele kötött egyezmény alapján 1848. május havában kibocsátott két frtos bankjegyeken: a ki-sebbedik alak pedig az ugyanakkor kibocsátott egy forintos bankjegyzeken használtatott a „Rögler János bankpénztárnok” és „Völgyi Ferencz kincstári főpénztárnok” aláírás-tal föltüntető cliché, csakhogy ez utóbbi

még az 1849. január 1. kibocsátott harminez és tizenöt pengő krajczáron is szere-pel. A meglévő 6 darab cimzer szintén két fajta; az egyiknek pajzsa hosszúka négyözög tetején sz. István koronájával; a pajzs két mezéjét elválasztó vonal össze-esik a közepén kicsiben föltüntetett magyar cimzer középvonalát; körskörül a társ-országoknak cimzeri töltik ki a pajzsának többi szabad feltületét, egészen véve si-került compozicio s kitértően a metszve; ez csakis a kereskedelmi bank által ki-bocsátott két forintostokon fordul elő, mert már az 1849-ben kibocsátott különböző kincstári utalványokon csak a magyar cimzer szerepel tetején a magyar korona-val vagy anélkül, e társországoké egészen hiányzik s ez utalványokon a cimzernek számára már nem használtatott külön álló és külön metszeti cliché, sem különböző szintű nyomdafesték, hanem a matrix nyo-más tüntette föl ezt is; egy szóval ezen-már csak az értéket és aláírását kel-lett külön clichével a kész matrixokra rá-nyomtatni, mi a munkát és eljárást egyszerűsítette, így is elég bajjal járt az, hogy még az 1849. júliusban kiadott utal-ványokra is szabad kézzel, tintával kellett a sorszámot fölírni, amely néhánckes el-járásmód 1848-ban minden pénzenemen dívatban volt, kivéven a bank által ki-bocsátott egyforintosokat, melyeken mind a seriet mind a folyószámot betjeljezzel pótolták. A cimzer másik fajtája, mely-nek clichéje meg van, oldalt behajlító, alul ívben kiszélesedő pajzs; szélei visszagyűrődve, föltüte a magyar sz. korona; a pajzs közepén szintén az országczimer, körölte a társországoké. Az ezres, százas, tízes és ötös államjegyeken s az egy forin-tos bankjegyeken mindentől ily compozici-

lédek s ha ősi viselettel nem is hagyták el, de... de hát nem lesz az hátrányára e népnek, ha a fiatal leánykák munkát kapnak... a romlásról mely megőjíti? Anyagi és erkölcsi nyomor megszüntetésére egyaránt hivatva van e vidéken a már nagy hírre kapott népünk: a varrottas. S nekem okom van rá, hogy az újon varrt ősi munkát innen a hegyek közül egész bizalommal küldjem hozzátok. Az 1885-ik orsz. kiállítás után éppen Pécs és vidéke volt az a hely, a hol legelőbb terjedt ez eredeti munka. Egy lelkes honleány terjesztette szép eredménnyel, a mi minden esetre s fejlettebb józsis jelére mutat, mert minél fejlettebb az izlés, annál jobban méltányolja azt, a mi igazán szép és eredeti. A lelkes terjesztő utat tört e népünk előtt azon a tájon, de azért nem kevesebb fáradságot jutott később egy búrú ifjú férfinak, a ki fáradságot nem ismervé, igaz lelkesültséggel buzog a varrottas érdekében. Ű tervezte és rendezte a kalotaszegi úri és parasztszokát a kiállításra. A ki így tud valami ügyért lelkesülni, az méltó az elismerésre, mert a lelkesítésig azon tiszta forrás, melyből a legzsebb érzény fakadnak. Minden, minden biztató nyelven fakadnak. Minden, minden biztató előttem, hogy közöttetek a varrottas jó helyen jár: ti nem minit föl divalot tekintitek e népmunkát, hanem fölkaroljátok a nemzeti érzés igaz buzgalmával, mert tudjátok, hogy ez itt nálunk kultúrkeresés. Ha „Erdély hazánk jobb keze” (mint Kosztus mondja) ugy e jobb kéznek munkát kell adni — fejlesztés iparát — hogy kenyeret is foghasson az a jobb kéz!

És midőn a magyar nők társadalmi uton egy szép, de szerény erdélyrezi vidéknek megteremtene a házi iparát, ugyan akkor önmagukhoz lesznek a legjobbak, mert partolva a jót, igazán jól szereznek. A ki e szép munkáért adja pénzét, az nem izletlen rongyot vesz, mely pár év alatt szemére kerül: mert mint minden igazán szép és jónak az idő csak növeli értékét, úgy a varrottasét is. Használat közben a vászna sárgább, fodrosabb lesz, minden mosás után szebb, szebb az idők végein, mert az igazi varrottas egy emberéletre átható folytonosan viselni. Azért van e munkának jövője, s azért terjed most oly rohamosan szobák berendezésére és minden modern dolgokra.

Sok és szép varrottas ment a kiállításra hoztak: biza küldtem; remélem ti mindnyájan magatokéva teszik a magyar ügyet, a mi valóban méltó minden tekintetben a jó honleányok buzgalmára. Ti már megláttátok ez eredeti munka szépségét akkor, midőn még a koronású el nem halmozott dicsérettel és az a ti dicsegetéssel; ezért bízom ott e jó ügy diadalában.

A pécsi sajtó is érdeklődő melegséggel támogatta már előbb is e szép ipart. Egy hazafiás kereskedő K. I. buzgó tövékszik állandó piacot teremteni a varrottasnak, szövel már eddig is a sajtó, a közönség és a kiállítás ügybuzgó tényező mind, mind mind annyi figyelmében részesítették Erdélynek e házi ipari ügyét, hogy azon reményem nem nevezhető véresnek, ha azt hiszem, hogy most már ti: Baranya megye és Pécs leányai teljesen diadalra emeltek a kiállításra a kalotaszegi varrottas! Éz most a viszontlátásig szeptemberben!

Nyári gyümölcskiállításunk.

A pécs-baranyai kertész-egylet igazgató választmánya által rendezett kertészeti kiállítás élénk és kedves körben mutatta Pécs város és Baranyamegye kertészeit, jobban mondvá nyári gyümölcs-fajánkat és konyhaterményeinket. Azonban hogy a f. hó 14, 15- és 16-iki időszaki kiállításban bemutatott tárgyak csak megközelítőleg is kimerítették volna kertészekünk nyári produktumait és hogy e téren

új ezimer szerepel, melyek azonban egymástól nagysá ba és a széklet hátravonalainak meutében némileg eltérnek. A meglévő elché az öt forintos államjegyekben vörös színben fölütöltett ezimernek felel meg teljesen, jóllehet, kivéve a tíz forintosát, a többi pénznemnél is, melyek nem utalványok valának, az állam ezimer rányomásánál mindenütt külön álló, a matricához nem tartozó elchék használatk.

Van még ezeken kívül az öt és tíz forintos bankjegyeknek „öt forint” „tíz forint” felirattú elchéiből tíz darab; a bankjegyek „egy és két forint-jáé; anabból két, emeből egy példány; az 1849. július 1-én kiadott kinestári utalványok „Két pengő forintra” metszete, és a harmincz pengő krajczarra szóló utalvány elchéjének egy töredéke.

A f-lelítettéken kívül többől nincs tudomásunk; lehet, hogy a megolvasztás alkalmával unikumok is vesztek el, melyek szintén az eladottak között lehettek; teljesen hiányoznak a matricokra külön nyomott s az érték jelzésére szolgáló római s arab számok, s az értékek az ország különböző nyelvényen való jelzésére szolgáló elchék; az 1849 iki kinestári utalványoknak minden egyes elchéje, kivéve a „Két pengő forintra” szóló metszeteit, nemkülönben teljesen hiányoznak a matric lapok.

Már most csak azt a kérdést kell még megvitatnunk, miként kerülhetek e elchék az osztrák katonák kezé közé, kik eladták. Nem épén pusztá konjekturák azok, nézetem szerint, amit kibohatunk.

nem volnánk képesek még többet is bemutatni, nem állítom, hiszen oly alkalommal, midőn általános kiállításról van szó s midőn minden elme a legnagyobb eszmékkel, az egészszel van elteleve, nem szünelhet, hogy gazdaszátunk egyik részének bemutatása kimerítőbb legyen mint a többi, mert ez esetben sem elegendő körül, sem elegendő idővel nem rendelkezhetél volna a kiállítás bizottsága. Éz ha elismerem, hogy a kiállítás száma e csoportban nem nagy és ha elismerem, hogy e téren még igen sokan, igen szép és kitűnő lettek volna képesek kiállítani, akkor ezt azért teszem, mert sajnálom, hogy termelőknek nagyobb számmal nem sorakoztak, a nyári gyümölcskiállítás közé. Ezt annál is inkább sajnálom, mivel szülőzetünk komoly veszélyt fenyegeti, s a gyümölcs-termelés nem képezi legkisebb és legutolsó reményünket, melyben kárpótlást kell szereznünk a rohamosan szaporodó fillokszera okozta veszélylivel szemben. Igen fontos és igen jövedelmező ága a földművelésnek a kertészet s hogy reánk Pécsiekre mit jelent ez, azt minden háziasszony megmondhatja, a mint drága piacsók viszonnyai felől megkérdezzük. Valóságos gúny, ha tekintjük, hogy Pécsért egy dinnye 40—50 kr., holott a legtöbb termelő épén azon panaszokból, miszerint gyümölcsét nem képes eladni. Ezért igen fontos a kertészeti kiállítás és elismerés érdemlő bökésiséggel bocsjattá a kiállítás bizottsága a növényelt épület nagy termet ezen első időszaki kiállítás rendelkezésére. A kiállításban összesen 37 kiállító részt szék ezek között igen szépen kibomorodik a gyümölcs kertészet, a konyha-kertészet és a díszkertészet.

A gyümölcs kertészet vagy termelés főképpen időhöz lévén fizve, az alkalommal csakis a nyári gyümölcs és a korán érő szőlőfajok voltak bemutathatók. Gyümölcsöt kiállított összesen 25 kiállító; konyhakertészeti terményeket 9 kiállító; díszkertészeti cikkekkel 4 kiállító és végre kertészeti eszközöket kiállított 2 kiállító.

A gyümölcs- és konyhakertészet terén előlegesen is megjegyzem a bemutatott fajok részint egészenben, részint pedig részlegesen determinálva voltak. Több kiállító azonban mit sem determinál s ezek példányai ennek folytán általános érdekekkel nem is bírhatk. Sajnos, hogy épén a pécs-baranyai kertész-egylet különben érdekes gyümölcs kollekcziója névtelennül lett bemutatva.

A gyümölcsfajoknál a kiállító természetesen csak a nyári fajokra szorítkozhatott. E téren első sorban felemlítom Hajós József dűmsüdi kertészetéből bemutatott kollekcziót. Ez különösen gazdag volt finom dinnyefajokban. Bemutatott 12 faj sárga és 3 faj kiváló görögdiányt. A sárga dinnye fajok: Blenheim narancs, Párisi korai, Daróczi ananász, For ray, Doló Chicago, Bay-Vien. Cant Prescot fehértűzű, 2 faj Muskatályi turkesztán, Méz-szaros, Cant. Mozaik.

Görögdiány fajtából kiállított: Hajós dinnye pirosbélű, az a kiállítás saját valójá; csikos fehértűzű görögdiány. Kiállított továbbá 4 faj kórót, ezek voltak: Waldemár berezeg, szegflükörte, Tyson és kétszerteimő ősi Kálmánkörte; 5 faj barackot, névszerint: Pavie, rouge, király br., Beatrix és Metelka, mindmegannyi bemutatott példány pompásan fejlődve. Tekintettel a helyes elnevezésekre és a gyümölcs kertészet magas fokára, melyet Hajós József eléri, a bíráló bizottság egyhangulag díszokmányával tüntette ki ezen épé oly nevezetes mint tanulságos kiállítási gyűjteményt.

Novotarski A. és fia pécsi műkertész ezég, mely nemcsak a mű és kertészetet, hanem a gyümölcstelepszést is a lezsebb székkel üzi, nevezetes gyümölcs gyűjteményt állított ki, melynél a fajok helyes elnevezése, a bemutatott példányok teljes fejlődése minden szemlélt, de leginkább a szakembert lepte meg. A bemutatott fajok annál értékesebbek reánk pécsiek és baranyaiakra, mivel mindmegannyi éghajlatunk alatti szépen diszó fajok, föltűzős sikerrel fogantatosítható; ezen körülmény föleg azért emlitem fel, mert Novotarski A. és fia ezrégnél a kiállított fajokból jól iskolázott eseményt kaphatók. A nagy közönség érdekében vélek eslekedni, midőn Novotarski gyümölcs-gyűjteményt névszerint felsorolom. Megjegyélsem szerint ki volt állítva 6 faj körte, még pedig: nyári Kálmán, Bergamotte, Colmar Qéto, Palko féle muskatályi, Marianne Herzegző, nyári hosszú körte; 8 faj tranezia barack, névszerint: Pavie tardif pource, Pavie Monstreuse, La montagne precieuse, Vignude de fronteneur, Brugnon violet. Mindmegannyi a pécsi talajt kedvelő korán érő, szépen kifejlett fajok. 2 faj igen szép Reine Claudet is láttam itt, nevezteszen R. C. de Baye és R. C. Bodnert. Ezen pompás gyűjteményért a kiállító a nagy díszoklevelet nyerte jutalmánl.

Novotarski egyuttal érdekes paradicsom példányokat mutatott be, melyek ajánlatosak kerit természetére, nevezteszen Piros paradicsom, The Mikadó, Le roi Humbert újdonság igen bőven termő, Cseresznye paradicsom korai, apró szemű fűrtökben bőtermő, és tesztizni paradicsom. A kiállított példányokból vetni való magvak Novotarskínál bizonyára kaphatók.

Pécs heves talaja, mely a város területén levő kertekben meszes, forró természeti, különösen pompásan ápolja és növeli a nyári gyümölcsfajok legemesebbjét, a francia barackot. Mondhatni, e téren utúlherelt a pécsi barack. Sem Pescantóában (Olaszország), sem a délfrancia provençe-ban fejlettebb, iz és zamat tekint-

tében jobbat nem termelnek, mint minálunk. Éz valószínűnek tartom, hogy a római birtoklás alatt került a Mecsek tövére a mandula, a cseresznye, a szőlő és a barack, ez utóbbi ha nem is a manapság elért nemes alakban, de mindenesetre jó minőségben Itália és Afrika földről, a nemes gyümölcsöt kedvelő római állíttele mindazt, ami állítható volt. Igen régi tehát a nemes gyümölcs Pécs környékén és így csak azt kell sajnálni, hogy a termelés nem áll azon színvonalon, melyen állania kellene és e téren, jóllehet tetemes exportra számíthatnánk, oly keveset produkálunk, hogy még a saját szüktségünket is alig fedezhetjük. Nem csoda, ha ily viszonyok miatt piacunkon nemes, finom gyümölcsöt ritkán és drágán kaphat a fogyasztó. A kivétel pedig alig érdemel említést. Hogy e téren egyes uttorók voltak és vannak, világos. Ezen uttorók között első helyen kell Fekete Mihály urat említenem, kinek Pécsért, a Nepomuk-utézban fekvő kertje oly kiváló minőségű és nagymennyiségű francia barackot termel, hogy csak természetes, ha a gondosan ápoló gyümölcs híre városunk határát túl szárnyalva, pár év óta fokozódó kivitelt tárgyat képezi.

Midőn ezen tény jelentőségteljes volta miatt felemlitem, kötelességemnek tartom kiemelni, hogy a bemutatott francia barack fajok között Fekete Mihály ur gyűjteménye — mely között feltűnt a Vineus de frementier, Peche noblese és Nectarin blanche fajok, melyek oly pompás példányokban voltak képviselve, hogy bátran mondhatni, miszerint ezen gyűjtemény a lezsebben fejlődött példányokat tartalmazta. Ezért velem együtt bizonyára kiállításunk minden látogatója, a jury azon véleményéhez, mely szerint Fekete Mihály urnak odaitélt díszokmány adandó, csatlákozní fog.

Vécsy István.

A budapesti lapok a pécsi kiállításról.

I.

„Egyetértés.”

(Az augusztus 12-iki számból)

„A pécsi kiállítás a kerületi kiállítások között hazánkban uttoró. Eddig a vidéken nagybörészt helyi kiállítások rendeztek s ezek birtak a legtöbb jogosultsággal. A nagyobb területre terjedő kiállítások közül az újabb kísérletek nem sikerültek. A deési, palánkai stb. próbálkozások messze a színvonalon álló maradtak s az uttöb kiállítások közül csak a vasmegeit, mely kizárólag egy megye területére terjed ki, nevezhetjük sikerültnek. A vidéki országos kiállításokra most, a budapesti kiállítás után, gondolni sem lehet amár a keceméki (1872), a szegi (1876) és a székesfehérvári (1879) ország. kiállítások igen tiszteszességű sikert arattak és egyenként előkészítői voltak az 1885. évi budapesti ország. kiállítás sikerének. Az újabb irányt tehát, melyet nálunk a vidéki kiállítások terén felkarolnunk kell — eltekintve a mindig jogosult speciális szakkialításoktól — a kerületi kiállításokba kell keresztünk, melyek egy vagy több megyére terjednek ki, bizonyos zónák vagy összerterőz és egy irányban gravitáló vidékek termelési képességet tüntetik fel. Eze a vidék számára nem merész kísérlet, sőt hasznos és üdvös vállalkozás, mely teljes mértékben igényt tarthat az ország többi részeinek rokonszenvére és meleg támogatására.

E gűnbenbünk a pécsi kerületi kiállítás elsőnek tekintendő s e szempontból nemcsak osztatlan figyelmet, hanem őszinte elismerést is méltán érdemel.

A kiállítás eszméjét a pécsi keresk- és iparkamara pendítette meg s a gazdasági egylettel karöltve szivós kitartással vitte keresztül. E kitartást azért emeljük ki elismerő hangnnyal, mert e kiállítás eszméjével egytt elkelezték több hazai kiállítás tervezete s ezek között a délmagyarországi is; azonban e kedvező eredményök seholsem tanúsítottak oly erélyt és kitartást, mint Pécsért s így ez érve a nagyobb és általánosabb vidéki kiállítások között csak is a pécsi dominál s csak is ez tarthat számot szélesebb körök figyelmére.

A kiállítás tulajdonképpen csak Baranya, Tolna- és Somogyegyre vagyis a pécsi kereskedelmi s iparkamara területére terjed ki, azonban bizonyos ezikkben az ország egész területéről fogadott el kiállítókat. Ily ezikk az állam által kedvezményben részesített gyárak termelvényei, a textilipar, a gépipar, újabb találmányok és azok a ezikk, melyek a kamara területén vagy épén nem, vagy kisebb mértékben állítottak elő.

Alább pedig így folytatja: „Égy föltagos szemle után a kiállításról elmondhatjuk, hogy az általánoságban még azokat is kifigja elégteleni, akik számos nagyobb szabású, sikerült kiállítású láttak vagy rendeztek. Első tekintetre látszik, hogy a kiállítás intézői derék munkát végeztek s rendszeresen dolgoztak az említett három megye megfelelő képviselése érdekében. Kellemesen lepi meg a szemlélt, hogy a kiállítás kerületi jellege szemléletmást kibomorodik s hogy országosan ismert helybeli iparosok és ezégek a kiállítás színvonalát lépten-nyomon emelik. Zsolnay, Lütke, Engel Adolf és fiai, Angster orgonagyáros, Haberényi, Ruprecht, a dunagőzhajózási társ. köztűnányai, Sipőcz, Hoffmann Károly stb. stb. kiállításnyai olyanok, melyek a nemzetközi tárlatok is figyelmet kelthetnének. Ezekhez soraköz-

zik még sok pécsi és közeli vidéki ismertebb ezég és oly termelő is, kik most először jelennek meg a kiállításny figyelemre méltó készítményeikkel. Különösen figyelmet érdemel és mellett a gazdag tanügyi kiállítás és mellett a mezők kulturális viszottái is, mely e mezők kulturális viszottáinak hatalmas fölrendelését tanúsítja s melynek ügyes rendezése kiváló elismerést érdemel.

A kiállítás szervezési és rendezési munkálataiban a legrkisebb érdemeket szerették Nádasy Kálmán gazdasági egylet elnöke, egyszerűsége a kiállítás elnöke és dr. Zaráy Károly kamarai és kiállítási titkár, kik teljes odaadással és buzgalommal hónapok óta foglalkoznak a kiállítás rendezésére ezer apró részleteivel s példás munkásságuk, valamint kitarító szorgalmuk által buzditó hatást gyakoroltak a kiállítás többi rendező munkosokra is, kik közül Rath Mátyás kamarai elnök, Sipőcz István gyógyszerész, Vörös Mihály gazd. egyleti titkár, Desző Miklós gazd. vándortartár, Salamon Ferenc tanfelügyelő, Nendtvich Sándor városi főmérnök, Strausz Béla czukorgyáros, Irinyi Sándor festő és tanár, Borsó György, Borsiné Bató Anna és Egy Zsófia érdemekkel különös elismerést. A megye főispánja Kardos Kálmán, mint a kiállítás védnöke s Áidinger János Pécs város polgármestere s minőségűkben természetesen szintén minden elköveték a kiállítás sikerének biztosítása érdekében. Hasonlóképpen sokat tettek a helybeli lapok szerkesztői és pedig Várady Ferenc, Lenkei Lajos, Haksch Lajos és Feiler Mihály urak, kik egytelmúlt és példás összeműködéssel irodalmi uton fejtették ki derék munkásságát a kiállítási ügy népszerűsítése és a vállalkozás sikerének biztosítása érdekében.

Pécs város iparosai és termelői szintén megtették kötelességüket s az érdeket elemek s az intézők lelkesült egyttműködése és őszertartása teremtetta meg a már sikerültnnek nevezhető pécsi kerületi kiállítás, melyre Baranya, Tolna- és Somogy megyék, mint termelési képességek hú trükére, ma már büszkén hivatkozhatunk.

Különléték.

„A püspök a kiállításra. Hogy Dulánszky püspök a kiállítás megnyitására részt nem vehetett — annak az az oka volt, hogy a püspök csak vasárnap érkezett haza a karlsbadi fűrdőtől. Megérkezése után héténn azonnal meg akarta a kiállítást látogatni, de akkor az intéző főérfiak Brázay földbirtokosnál voltak hivatalosok Pellérdre s azon napról lemondva, csak kedden tekinthette meg a kiállítást. Délélőt 11 órakor jött le kísérőivel s a kiállítás kapujánál Kardos Kálmán főispán, Nádasy Kálmán, Zaráy Károly, Lechner Gyula rendőrkapitány stb. fogadták s kalauzolták a különböző csarnokokon végig. A butoripárnál hosszabban időzött, Held és Kremling kárpitosok remek szobahozrendezésüknel. Angster József orgona-építőnél, kinek egyszerű, eszes gót stílyt orgonáján Schimalek Aajos belvárosi orgonista játszott, ugyintzen az Engel Adolf és fiai ezég butorait is hosszasan méltatta figyelmére. Az iparszarnokban Péterlay keszi-gyáros, Klapa budapesti és Kovácsics Antal pécsi löszerszámgyárosok, Reich János kaptalgyáros munkáit tekintette meg körülmenyeszben. A Fairbanks féle mérlegkiállítás megleltetésékor a püspök is a főispán egy karosszékrelen meg is méretek magukat, s a püspök 82 kgmot, a főispán 77 kgmot 600 grammot nyomott. Ezután a mezőgazdasági épeket, különösen az utasításokat nézte meg, majd a bányászatról Koch Ferenc bányaőrrel ízléssel rendezett kiállítást szemlélte meg. A Hoffmann féle lakberendezés a bizottsági pavilonban nagyban megyerte a püspök tetszését, a szükörben a pécsvárdai uradalom erdészeti kiállításra, a gr. Draskovich-féle agancskiállításra, a Würstner-féle czukréskiállításra, a kalotaszegi szobák, hodrusznányai csipkeverés fölött mondott különös dicsérettel. Ezután a növényeli helyiségben a gyümölcskiállítást és a rubázati ipart tekintette meg s mintegy fél egy órák távozott a kiállításról, mely fölött ataláosságban ép egy mint részleteiben a legnagyobb elismerésének adott kifejezést s melyet — mint mondá — tanulmányozás végett még több ízben meg fog látogatni.

„Verseny-gyaloglás Mohácsra. A pécsi athleta-klub erősen készült az augusztus 19-én — vasárnap — rendezendő verseny-gyaloglásra. Az indítás a nevezett nap reggelén 4 óra 30 perczkor történt, beérkezési idő 9 óra 30 percz déléltől. A mohácsi intelligencia is erősen készült a fogadtatásukra. Gyűjtést rendeztek, hogy az elsőnek beérkezőt csinos emléktárggyal jutalmazák meg. Fogadtatásukra bizottság alakult, mely a következők program most állapította meg: Az athleták fogadtatása a jelzett határidőben a Fleischmann féle ház sarkán, a Pécsről vezető országúton történik. Az egyes versenyzők beérkezési idejét az e cézúra alakított jury, mely Zsolnay György, Németh József (pécsi) és Varga Alajos, Margittai Péter (mohácsi) választott versenyzőbírókól áll, följegyezve, a mohácsi kaszinóban megállapítja a verseny eredményét s a díjakat kiosztja. Első díj a mohácsi intelligencia által fölajánlott; a második díj — a második beérkező jutalmazására — az athleta-klub által megállapított emléktárgy. Délő fél 1 órákor a társaság a Dunán át Simonkóvits Mátyás mohácsi albiró szigeti szállására rándul, hol 2 órák halpapríkás ebédet rendez a fogadó-bizottság. Este a kaszi-

nóban mükedvelői előadás, mely után fánasztély tartatik.

A pécsi iparos-tanócs és alóffok keresk. iskola értesítőt, mely az ideit tanévéről szól, a napokban vetttk kézhez. Az értesítő eléjén Koszta György főorv. iskola tanár s az ipariszkola tanára figyelemre méltó értekezést irt oly címen: Néhány szó iparosainkhoz a pécsi általános mő- ipar-termény- és állatképzési alkalmál. A belvárosi és agostonier népiszkolában elhelyezett előkészítő és szaktan-folyamban 11 tanító müködött az ipariszkola 3 éves tanfolyamán 6, míg a keresk. iskolában 3 tanár. Tanuló beiratott a fö-reáliszkolában elhelyezett iparos szaktan-folyamban 143, év végén maradt 119; keresk. iskolában beiratott 76, év végén maradt 62; a népiszkolában elhelyezett ipartanodában beiratott 364, év végén maradt 321.

— Országos iparos kongresszus. A pécsi ipartestület elűjáró-ága értesíti a pécsi ipartestület tagjait, miként az előjáróság elhatározta, hogy a testület a közvállalkozó szövetkezetek országos szervezése s egyéb iparos-ügyek tárgyzában Szegeден f. évi szeptember hó 8-án és 9-én tartandó országos kongresszuson 2—3 tag által képviseltessek; a miért is fölújva mindazokat, kik ezen alkalmával a testület képviselői hajlandók, miként ezen szándékukat f. hó 25-éig a testületi jegyzőnél jelentés be. A testület esetleg 20—20 frttal járul az utazási költségekhez.

— Filoxera-kongresszus. Szerdán és csütörtökön tartott meg városunkban a filoxera-kongresszus, mely már eleve oly nagy érdeklődést keltett föl. Az első napon dr. Horvath Géza jeles szakutdós és dr. Roboz Zoltán tartottak meg fölovaszasaikat, mindkettőtől lapunk jövö számban hozzuk. A fölovaszát után hosszabb vita keletkezett. Másnap Molnár István az amerikai szőlőfajokról tartott igen tanulságos fölovaszást. Hosszas vita után dr. Roboz Zoltán adta elő módosított indítványát, mely helyeslöleg föl elfogadva. Az indítvány következőképen hangzik: „Véleményem szerint az európai nemes fajok fenntartása érdekében mindent el kell követni s tudjuk, az európai fajoknak fenntartására csak egy mód van, a széknékenegek szakszerit alkalmazása. Tehát mindez oly borvédökeken, a hol az kifizeti magát, s a talajviszonyok mellett alkalmazható fövédekezés szükénekre fordítandó; hogy ezt elérhesük, kerestessék fel a m. földm. miniszter, hogy kellő minőségű s mennyiségű szükénekéről jutányos áron gondoskodik s a védekezés szövetkezeteket a kellő erkölcsi s anyagi támogatásban részesítse.”

— A „Pécsi kath. legény-egylet” a Szigetvártól létesítendő legény-egylet czéljából vasárnap, augusztus hó 19-én a „Korona” vendéglő nagyertermében nagy előadást rendez. Műsor: 1. Himnusz. 2. Elnöki beszéd. 3. Viharban. Éneklí; az egyleti kat. 4. Nyári kép. Bulező Károlytól. Szavalja: Décsy Antal. 5. Népdalok. Éneklí: Az ifjusági kar. 6. Felkızítők. Jókaitól. Előadja: Décsy Antal. 7. „Fobás”. Oláh Karolytól. Éneklí: A kar. Ezt követi; Cox és Box. Morton Maddison nyomas vigjátéka. Szemelők: Box János, Jánosváz Kerékyartó István. Cox Jakab, Kalapos, Décsy Antal. Buncerné asszony. Végül táncmulom. Kezdeté 8 órakor. Helyarák: I. hely 5 kr., II. hely 3 kr. A legény egylet ünnepeles fogadtatása vasárnap este 7 1/2 kor a pályaudvaron, melyre a n. é. közönség tisztelettel meghívatik.

— Népnépnep. Augusztus hó 19-én, Szt.-István napjának előestéjén népnépnepélyt rendez Bözsa J., a ki gondoskodott az ünnepelely ismert számaint olyannal szaporitan, mely meg itt tan sola, vagy csak vajmi ritkán volt látható. Az „István Király” léggömb 6 méter magassága, nemkülönbö meg más különböző terjedelmű, összesen 18 darab léggömb eresztetik föl, a tüzjüket maga nemében szintén meglepő lesz. Egyáltalán fötörkövésre lesz a rendezésnek a hozzá fűzött reményt jóval föltűnálni annál is inkább, minthogy léval fötölök a háttér emlékeztetésére tenni! Kellemes kirándulást párosult mulatság, melyet minden vendégnek föl lehet használni.

— Rablóvilág. A főhercegi helyeli uradalom sátoristvány tisztartóságától jelentés érkezett, hogy az elmult heten három fegyveres rablót láttak csavarogni a maiasi erdőben. A mohácsi csendőrröleám őrszövezője néhány csendőrrel azonnal kikutarta az erdőt és környékét, az állítólagos rablókra azonban nem akadt.

— Vihar a Dunán. Az óriási vihar, mely a lefolyt hétén oly örültesen dűlt környékünkön, írja a „Mohács és Vidéke” a Dunán is nagy károkat okozott. Szerdára virradó éjjel ugyanis, mikor talán legböb fokot érte el, fakát recsegett és kitépő szélszév oly erővel süvöltött el a baragos Duna zúgó hullámait fölött, hogy a belvárosi rórn. kath. templom mögött levő magyar révben az egyik komo láncazt, melylyel a parthoz volt erősite, elszakított és azt örültes táncok közt Lang Gáspár hajómalmának vitte, mely engedve a nagy lökésnek, kimozdult helyéből és az iszonyó vihártól hajtva roppant gyorsasággal tartott a közeli bány-féle fűrdőnek. Egy óriási recsezés — és a fűrdő fövö-závva kezdett úszni lefelé, a sok deszkát, gerendát, fenyőt, messze vívén a rohanó ár; roncsait, minthogy a vihar még harmadnap is dűlt, csak pénteken kezdette a tulajdonos összeszedgetni. A malmot pedig a benne volt öröl-legénység és a gabonával egytt a rombolás után ismét be-

vitte, a szél a zúgó Duna közepén és sok lanyattas után a Duna egyik holt ágába, a „Mocsokos”-ba hajította.

— Szives tudomásul. Majdnem minden lap hoz egy-öt óta rémis újdonságokat mindenféle lakók és hitelszövetkezetek csufos visszaéléseiről.

— Az ipar és kereskedelmi iskolai bizottság. Pécs szab. kir. város tanácsa által, mintegy három évi időszakra letellett, újra alakítottot f. é. szeptember 16-tól három évi időtartamra megválasztott tagok a következők: Asztalos Nándor Bolgár Kálmán, Böhöm Félix, Dscheka Győző, Eizer János, Gyimothy Gyula, Hartl Ferenec, Haberényi Pál, ft. Incedzi Dénes, Kellauer Sándor, Kovátsits Antal szijgyártó, Körszörös Imre, Lauber Rezső, Littke Ferenec, Lill János, Matros János, Ott Mar-ton, Rath Mátyás, Szántó Antal, Szieberth Nándor, Soostó Gyula, Reichs János (czi-pész), Tauszig Ármán, Weidinger Ferenec, és dr. Zaráy Károly.

— Az állatképzőiskolát, mely nagy részre osztva a hó 19-étől 28-ig rendeztetik, a kiállítások között nagy az érdeklődés. Alig volt Magyarországon, még a budapesti kiállítás nem véve ki, oly nagy számú — minő a pécsi leszen. A szarvas-marhakiállításra, mely a hó 19-, 20- és 21-ik napjain tartatik, csak ez ideig is 183 darab jelentetett be, a 26-án megnyitól kiállításra 130, a 24-én rendezendő sertéskiállítás pedig több mint 4000 darab jelentetett be.

— Lajos-estély. A „Pécsi keresztény polg. társalgó kör összes tagjainak szives tudomására hozatik, hogy a kör Kossuth Lajos tiszteletére f. hó 24-én bankettet s táncszök egybekötött estélyt rendez. Ezen czélból fölkeretnek úgy a t. tag urak, mint hason szemlélt s elvtő jó barátai hogy a nevezett napon tartandó Lajos-estélyen — szép hazánk dicső fia tiszteletére — minél nagyobb számban megjelenjen sziveskedjenek. A bankettet a kör helyiségében (Terezh-utca 2 szám Weindorfier téle vendéglő) esti 8 órakor fog megtartatni.

— Gaál Balázs fiatal művész, kinek egy pár igen csinos krétarajzával találkozunk a felső kiállításban, műtermet az ó-pósta-utczában lévő Obetők-féle házba helyezte át.

— Elmaradt beszámoló beszéd. Arról értesítünk bennünket, hogy Percel Miklós Pécs szab. kir. város országgyűlési képviselője családi körkörülyben által akadályoztatván, a már jelzett időre nem jelenhetik meg Pécsre s így a beszámoló beszéd későbbre marad.

— Cseplés villamos világítás mellett. Biederman Rezső Dencshaza melletti pusztakárási birtokán Vécsy István helybeli posta és távirda-felügyelő villamos lampat allított föl a székín, hogy a csep-lést éjjel is folytathassák.

— A pécsi püspöki tanítóképzővel összekapcsoló gyakorlóiskolába az 1887/8. icsi évre a beiratások f. évi szeptember 1-jén délelőtt 9 óratól délig, délután 3 óratól 5-ig történnék a lyeumun II. emeleten jobbra, a tanítóképződe hivatalos helyiségében.

— A hazai kereskedelmi kamarák is küldötték képviselőket a megnyitási ünnepekre. A budapesti kereskedelmi és iparkamarát több tagon kívül Ráth Károly elnök, a soproni kamarát annak két al-nelöke Gallauer Antal és Dörfler Károly, valamint annak másodtitkára Kirschknopf Frigyes, a temesvári kereskedelmi és iparkamarát pedig annak titkára Strasser Albert képviselte a megnyitási ünnepeken.

— Az országos iparegyesület a pécsi kiállításban. Az országos iparegyesület a kiállítás végrehajtó-bizottságának meghívása folytán elhatározta, hogy az igazgatóság több tagja által hivatalosan képviselteti magát a megnyitási ünnepeken. A küldöttség Falk Zsigmond lovag vezetése alatt a következő igazgatóság tagokból állott: Burchard Konrad, Brázy Kálmán, Eisele Josef, Engelbach Alajos, Forgó István, Havas Sándor, Hüttl Tivadár, Kirner Josef, Köller Flúip, Krausz Lajos, Lederer Sándor, Jungfer Gyula, Mathiesz István, Rauch Ferenec, Thék Endre, Török György, Ungár Ignácz, Gelleri Mór titkár már esztörtökön reggel érkezett meg az elszállásolás végett. A küldöttséghez már vagy 30 egyesületi tag önként csatlakozott, hogy a kiállítás megnyitására leránduljon. Az így 50 tagra fölszaporodott tekintélyes küldöttség — tegnap pénteken — délután 4 óra 43 percपर érkezett Pellérdre, hol Brázy Kálmán kastélyában éljelezo és csak ma reggel érkeznek városunkba.

— Levélfogalom a kiállítás alatt. Op-ri Péter kir. pósta- és távirdaigazgató, a kiállítás látogató közönség érdekében írtékded, hogy a helybeli levélpósta föltés leadási osztálya, a kiállítás egész tar-tama alatt, reggeli 7 óratól esti 7 óráig, tétát a déli idő alatt is nyitva legyen. A kiállítás területen egyszerűen egy levél-gyűjtő szekrény is alkalmaztatott, mely a vonatok indítása előtt mindig ki fog hirtetni. Végül a személyzetnek czél szerű beosztása által megfelelően gondoskodva lett arról, hogy a táviratforgalomnak várható emelkedése daezára a távirat továbbí-tási és kézbesítési szolgálat egyaránt, gyorsan és minden fönnakadás nélkül tel-jesséssék.

helye sem volt — akkor szűntette be Bol-mány község a munkát. A helyzet ekkéni változása más, a változásoknak megfelelő intézkedéseket kívánt; és épen ennek folytán megyei főgyűjzör ur és a kikölső járás föszlögabirája erről a helyszínön szántén meggyöződve, a fennmaradt csekély töltés részlet stürgős és közérövel való tovább építést már szükségesnek találta, ha nem ezt a dardái uradalomra kivetvő s ez által lefizetett összegért készpénzen rendelte kiépittetni.

Hol van itt engedtelenség, és hol van azon állítás igazsága, hogy Kácsfalu és Bolmány községek nem is mentek köz-munkára? És miért tüztele volna a bol-mányi biró engedtelenségre azt a 109 munkát, mikor az illetékes közigazgatási tisztviselő maga is kinyilatkoztatta, hogy a fennmaradt töltés-szakasz kiépítésére már nem közéröt, hanem felfogadott mánkások-at alkalmaz s alkalmazzák; s megemlít-tette azon sajnos körülményt is, hogy ezen töltés kiépítése nemcsak azért nem stürgös, mert a Dráva apad, hanem hiába való az eddigi munka is, minthogy rövid idő alatt ez is alá lesz mosva s a Drávába szakad.

Ebből aztán alaposan lehet következtetni arra, hogy mily szigorúan fog a bolmányi és a 109 engedetlen bñlhödni, melyre különben még a teljesített munkának leg-közlebb eszközöndő elszámolása is meg-aadandja a választ. E két község ez-szándékot megszegyenintést fájajla s ez-tal csak ennek ad kifejezést. A javára szölv körülményeket most fel sem említi és nem is fél, hogy ezen ügyből kifolyó jogait majd biró uton kell érvényesíteni; mert az illetékes hatóság iránt élő abbeli erős bizalmát, hogy az érdekeltség közt a munka teljesítésénél felmerült különböz-etek a létező viszonyoknak megfelelőleg fognak kiegyenlittetni — még ily állhírek nem renditték meg.

Kácsfalu és Bolmány községek elüljáról.

Köszönet-nyilatkoztatás. Mindazok, kik a felejthetetlen jó férj, illetve atyánk: Kelemen Gyula mernök temetésén meg-tisztelték jelenlétükkel öszinte rész-vétlöknek adtak kifejezést, fogad-ják legöszintébb köszönetlöknek. Pécs, 1888. aug. 17.

A gyászoló család.

Köszönet. Alulírott rend örömet nyilvánítja, mi-szerint a mult hóban történt tüzestet alkalmával a es. kir. Adria biztosító társaság helybeli fölügyökösége (Ffirst Gyula ur) a szerencsétlenség be-jelentése után haladékl nélkül a kár fel-vételét és megallápitását a legnagyobb meglegedéstünkre eszközölte. Az Adria biztosító társaság ezen méltányos eljárása következtében kellemesen ösztöndözve érzék-magunkat, ezen társulatot a biztosító közönségnek legmelegebben ajánlani. Pécs, 1888. augusztus hó 17-én.

Patakj Lucidus, a pécsi irtalmas rend perjele.

Megjegyzések. Schmidt Antal mult számbani válaszára.

Bár mult, rövidlegé miatt tömöri nyilatko-zatem eskas a sajtóhibábol keltekezett, helytelen mondatfűzések miatt tñnhetett fel némelyek előtt nehezen érthetőnek, mégis szükségesnek látom az alantí jegyzöknyvet Schmidt provokálására egész terjedelmében közölni.

Jegyzöknyv. Felvéve Pécsesét az Ágoston-terti elemi is-kola — a pécsi általottik kívül rendelkezésre ide-glenesen átengedett — vív-termben 1888. évi július hó 28-án a. u. 1/2 óratól ugyanazon nap a. u. 1/2 óráig.

Tár gy. Gálovits Zoltán joghallgató és Schmidt János (olvass mindenütt Antal) orvosnövendék urak között jolvasd becsületteli ügy.

Jelenlevök k alulírottak. Tekintve azon körülményt, hogy Schmidt János (olvass mindenütt Antal) orvosnövendék ur, a rajta folyó évi június hó 3-án a tetszei népnöve-pelyi alkalmával Gálovits Zoltán ur által ölkövetett és tanuk által ökmányvált igazolt sertesérett csak folyó évi július hó 27-én két elégtétell, alulí-rtak ezen ügynek lovagias elintézését a fentáló „lo-vagias szabályok” értelmében nem tartják megej-tethök; ebből kifolyólag még netán ügyembe vetnök körülmények kiderítése czéljából Schmidt János ur segédei a becsülettíroságot hozván ja-vaslatba, ehhez Gálovits Zoltán ur segédei is hozzájárultak, — minűn azonban Schmidt János ur a becsülettíroság eljárása alá magát vetni nem akarj, ezen ügy részünkröl befejezettnek nyilvánitták.

Jelen jegyzöknyv két egyenlő példányban kiállittatván, a két félnek külön-külön kézbesítettí határozottat.

Benedek Gyula s. k. Kertl Gyula s. k.

Halness Károly. Beöröndy István. mint Schmidt János orvos- mint Gálovits Zoltán jog- növendék ur megbízottjai hallgató ur megbízottjai s. k.

Már most ez ökmány alapján kívánasi valaki oly ember véleményét hallgatni, ki állítja, hogy nekem lovagias uton befejezhet, de be nem fejezett ügyem van?

Ha Schmidt ezt nem érti, értelmelenségét legalább ne publikálja, mert „anusd ad lyram” szokott elhangzani annak fölle mellett, ki olybanba kap, mihez nem ért.

Hakadozás kifejezést szavainak maradón csak ural (kacs a szeméten) ezt mondand, mert állítá-

*) E rovatt alatt megjelentéért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

sonat tanukkal bizonyítom, bizonyítottomat pedig egyoldalú diszcurusával meg nem érthettheti.

Mint igazságot es ügyben Bubregh ur egyik segéde hivott, s mint ilyen a kötelesség köny-vészetéséig kivül — azon meggyöződött is ve-zettettem, hogy a manap divatózó hasznalatban, ok nélküli veszekedéseknek útját álljam.

— Nyilatkozat. Schmidt Antalnak a „P. F.” mult számban megjelent válaszára, a „P. F.” 31. számban megl-jelen segédei nyilatkozata alapján, reflektálóm teljeseen feleleleges.

Itt csak annyit vagyok kénytelen sajadlattal kifejezni, hogy — minűn Schmidt Antal lovagias uton elégtételt adásra képeznek a m tarthattam — az elégtételt megvételre jogomat Gálovits Zoltán-nal becsületteli ügye netán befejezése (ö!) ese-tére vagyok kénytelen fenntartani.

Pécsét, 1888. augusztus 17-én. Buregh Bőla.

— Nyilatkozat. Alulírottak mai alulított napon d. e. 11 órakor Beretzky Miksa ur megbízásából megjelentünk Schmidt Antal ur lakásán, kérésén öt, miként a „Pécsi Figyelő” 32-ik számban általa közözött nyilatkozatában „B. P. B.” betűkkel megjelent egy-én kiltétet nevezzem meg; — mire Schmidt Antal ur kijelentette, hogy a kérdészett egyéne neve „Bony-hádl Perzel Béla”.

Ezzel küldöttünk a megbízásunk véget érvezt kiaduk jelen nyilatkozatunkat, Beretzky Miksa ur megbízottjainknak.

Pécsét, 1888. augusztus hó 12-én. Dr. Szekrényessy Ferenec s. k. Zsulyovits Ferenec s. k.

Nyilatkozat. Beretzky Miksa ur felszólítására ezennel kinyilvánítom, hogy neki velem szemben semmi név-nevezendő elintézetnek ügye nem volt a jelen-leg sincs.

Pécs, 1888. augusztus hó 14-én. Bonyhádl Perzel Béla s. k.

*E rovatt alatt megjelentéért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Saját érdekbem a fenti két nyilatkozat közözött felülettel szembe tartottam azért, mert hírlapilag teljesen rágalmazva s ezek után csak az a megjegyzésem van, hogy Schmidt Antal orvosnövendék, a rajtam ejtett rágalmazásért, a Gálovits-féle ügy befejezetkor (?) az elégtételt meg fogom szerezni. Pécs, 1888. augusztus hó 14-én. Beretzky Miksa.

Gabona-árjegyzék

Table with 2 columns: Gabona (Buzza, Kétszeres, Rozs, Árpá, Zab, Kukoricza, Hajdina, Széna, Szalma) and Price (100 kg., távaszi, uj). Prices range from 5.30 to 5.90.

NAGY FERENCZ

lapfajtájados. KIS JÓZSEF, VÁRADY FERENCZ, lapvezér. felelős szerkesztő.

Nyilt-tér*)

Köszönet-nyilatkoztatás.

Mindazok, kik a felejthetetlen jó férj, illetve atyánk: Kelemen Gyula mernök temetésén meg-tisztelték jelenlétükkel öszinte rész-vétlöknek adtak kifejezést, fogad-ják legöszintébb köszönetlöknek.

Pécs, 1888. aug. 17.

A gyászoló család.

Köszönet.

Alulírott rend örömet nyilvánítja, mi-szerint a mult hóban történt tüzestet alkalmával a es. kir. Adria biztosító társaság helybeli fölügyökösége (Ffirst Gyula ur) a szerencsétlenség be-jelentése után haladékl nélkül a kár fel-vételét és megallápitását a legnagyobb meglegedéstünkre eszközölte.

Arverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Danitz Antal és neje Pinter Maria pécsi lakosok kérel-mére a pécsi kir. törvényszék (a pécsi kir. járásbíroság) területén levő Szabolcs-fékvő a szabolcsi 362. sz. tjkvben felvett + 3, 4, 5, 6, 7, 8 szhsz. kertekre a bel-telekben, 9. szhsz. 186. sz. ház, udvar, kert, (10-11) szhsz. 187. sz. ház, udvar, kert, 764, 1321 és 1320 szhsz. szántó-földekre és 2396/21 szhsz. szőlő és prés-házra az önkéntes, de végrehajtási jog-hatályal biró árverést 11,000 forint emzennel megallápitott kiállítás árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi október hó 24. napján d. e. 10 órakor Pécsesét a törvényszék telek-könyvi osztályának árverési helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a meg-allápitott kiállítás áról is eladattí fog.

Árverési szándékozók tartoznak az in-gatlan becsárának 10%-át vagyis 1100 ft-ot készpénzen, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal szá-mított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezében letenni, avgy az 1881. évi 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bán-nyepénnek a bíróságánl előleges elhelyez-éséről kiállított szabályszerű elismervény-át szölygáltatni.

Kelt Pécsesét, 1888. évi június hó 15-ik napján, a pécsi kir. törvényszék mint telek-könyvi hatóság. Lukrits István s. k. kir. törvésségi b.

Hirdetések.

Gőzmalom

teljes, jó karban, két pár köre, korpás örlésre, jó buzatermő vidéken, vasuti állomáshoz közel, jó kelendőségnek örvend, szabad kézből eladó, jutányos ár mellett. Itol? megmondja a kiadó-hivatal. 9813 kkv. 1888. sz.

Hirnevés Szt. Pál cseppek.

Jelen hatású házászer a gyomor-betegségekben és felülmulhatatlan az étvágyhiány, gyomor-egyeség, rossz szaga lehellet, szelek, savanyu felbűfögés, köhika, gyomorhurut, gyomorfégés, sárgáság, undor, hányás, főfőjás, gyomorfégés, székesorulat, giliszták, lép-, májbetegség és aranyórád. Egy üvegesre ára használati utasítással 30 kr.

Tek. gyógyszerész ur! 6 üveg hirnevés Szt-Pál cseppejből 3 évi óta tartó gyomorhurutomból teljesen megszabadultam, fogadjá érte hálas köszönetemet és kérem még 10 üveggel küldeni. Maradtam kiváló tisztellett, Budapest, május 20. 1888. Csáky Dezső, hivatalnok.

Keleti növényekből készült Szt. Pál labdacsook.

Gyökeres vértisztítási! Mindennemű székre-kenés és azok következményének eltávolítására, hogy mily kitűnő gyógyszer, mutatja azon kör-ülmény, hogy minden más össettelttel túlszár-nyalt; semmi ártalmas szert nem tartalmaz, azért nem ártalmasak a gyomor és belekre, hanem az emésztést redes állapothoz hozkák. Az aranyerekeknek, gyomor- és májbetegsögeknek, azoknak, kik alteti ideghatalomkban szenved-nék és a vértisztítást igénylik, biztos gyógyszer höz, helyreállítják és fenntartják az egészségét. Ára egy doboznak 50 kr. utasítással.

Tek. gyógyszerész ur! Az ön által küldött kitűnő labdacsoitól bükkítéseműl teljesen meg-szabadultam, azért kedves kötelességemnek tar-tom önel tudatni tisztelettel. Zágráb, június 4. 1888. Kraus Salamon, kereskedő.

Tek. gyógyszerész ur! Fogadjá hálas köszö-netemet az ön által küldött kitűnő hálas Szt-Pál labdacsookról, mely 6 évi óta szenvedő arany-ereimből teljesen kigyógyított. Bécs, május hó 29. 1888. Öszinte tiszteltelje. Baumgartner Antal, háltájtájdinos.

Köszvény-víz.

Mincs csúsz és köszvény, melyet az általam készített és felülmulhatatlan köszvényvízem meg-nagyoltam, ezen kitűnő hatású házászerem minden eddigi készítményt föllulm, használatiik köszvény, csont, csontszegátás, derékfájás, migrán ellen. Ára egy üvegesre használati utasítással 50 kr.

Tek. gyógyszerész ur! Egy üveg köszvényvíz elhasználása után hevenyizzélti csontomól teljeseen megszabadultam, kérem sziveskedjék még 2 üveggel küldeni. Veszprém, január 30. 1888. Babics József m. k. p.-felügyelő.

Mélyen tisztelt tetekites ur! Mintán a mult hóban nagybecsü gyógyszeráról küldött 2 üveg köszvényvízemet kitűnő sikerrel használja szégyény fiám, méltószaks ísmét 2 üveggel küldeni. Tisztelettel, Beretzky-Ujlal, 1888. április 6. Jeney Bálint, fölbírtokos.

Kapható GÖBEL KÁLMÁN gyógy-szerész úrnál Pécsesét.

Malomtulajdonosok figyelmébe!

Advertisement for Malomtulajdonosok figyelmébe! Legújabb szerkezetű és szabdalmozott „Progress” gabszárító gépünk a mire a t. cz. molnárok és malomtulajdonosokat ezennel tiszteletesen meghívjuk. Wörner J. és társa Budapest, malomépítész, gépgyár és vasöntöde.

